O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI BANK-MOLIYA AKADEMIYASI

“TASDIQLAYMAN”
O‘zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi rektori v.b.
E.A.Xoshimov
____
«___»__________2022-yil

70412205 – “BANK HISOBI, AUDITI VA NAZORATI” MAGISTRATURAGA MUTAXASSISLIGIGA KIRISH BO‘YICHA MAXSUS FANDAN SINOVLAR

DASTURI

Toshkent – 2022

Fan bo'yicha magistraturaga kirish sinovlari dasturi Bank-moliya akademiyasi Kengashining 2022 yil «____» ___________dagi ___ - sonli majlis bayonnomasi bilan ma'qullangan.

«TAVSIYA ETILGAN»
«Buxgalteriya hisobi va audit» kafedrasi majlisida
muhokama qilingan va tavsiya etilgan
Kafedra mudiri ___________ N.K.Rizayev
(kafedra majlisining «___» - sonli bayonnomasi
«____» ___________ 2022 yil)

Tuzuvchi:

Rizayev N.K. — O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi mudiri, i.f.d., prof.

Taqrizchilar:

Ibragimov A.K. — O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi professori, i.f.d.

Umarov Z.A. — Toshkent moliya instituti "Bank hisobi va auditi" kafedrasi mudiri, i.f.n, professor.

KIRISH

Banklarda buxgalteriya hisobi va auditini yuritish va hisobotlarni tuzish nafaqat bank mijozlari va aholiga sifatli bank xizmatlarini koʻrsatish, balki bank aksiyadorlari, kreditorlari, investorlari va davlat moliya muassasalarini zarur axborot bilan ta’minlash hamda moliyaviy barqarorligi va iqtisodiy samadorligini nazorat qilishda muhim oʻrin tutadi.

Dastur Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “2022 yil 28 yanvardagi 2022 - 2026 yillarga moʻljallangan yangi Oʻzbekistonning taraqqiyot strategiyasi”, PF-60-son Farmoni, Oʻzbekiston Respublikasining 2020 yil 23 sentabrdagi “Ta'lim toʻgʻrisida”gi OʻRQ-637-sonli, 2019 yil 29 oktabrdagi “Ilm-fan va ilmiy faoliyat toʻgʻrisida”gi OʻRQ-576-sonli Qonunlari, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktyabrdagi “Oʻzbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasini tasdiqlash toʻgʻrisida” gi PF-5847-sonli Farmoni, 2021 yil 24 dekabrdagi “Davlat oliy ta'lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta'minlash boʻyicha qoʻshimcha chora-tadbirlar toʻgʻrisida” gi PQ-60-sonli, 2021 yil 24 dekabrdagi “Davlat oliy ta'lim muassasalariga moliyaviy mustaqillik berish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi PQ-61-sonli, Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etish bilan bogʻliq tizimni takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisidagi 824-son (2020 yil 31 dekabr) Qarorlarining asosiy qoidalariga muvofiq ishlab chiqilgan.

Yuqoridagilardan kelib chiqib 70412205 – “Bank hisobi, auditi va nazorati” mutaxassisligiga oʻqishga qabul qilinayotgan tinglovichlar quyidagi bazaviy mavzular boʻyicha bilim va koʻnikmalarga ega boʻlishlari talab qilinadi.

I. FANNING ASOSIY MAVZULARI

1-MAVZU. BANKLARDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL QILINISHI

Banklarda buxgalteriya hisobining mazmuni va uni tashkil etishning ahamiyati. Bank hisob-operatsion apparatining tuzilishi; buxgalteriya xodimining huquq va majburiyatlari, banklarda buxgalteriya hisobini tashkil qilish asoslari. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki va tijorat banklari buxgalteriya hisobining hisob varaqalar rejalari va ularning tavsifi; bank balansi va uning tuzilishi.

2-MAVZU. BANK HUJJATLARI VA HUJJATLAR AYLANISHI. BANK ICHKI NAZORATI

Bank hujjatlarining mazmuni, ahamiyati, turlari va ularning tavsifi. Elektron hujjatlar va ularni shakllantirish. Banklarda hujjatlar aylanishini tashkil qilish, buxgalteriya hujjatlarini saqlash tartibi, arxivlashtirish. Bank ichki nazorati, uning turlari va ahamiyati, ichki nazoratni tashkil qilish, dastlabki nazorat, joriy nazorat, so‘nggi nazorat.

3-MAVZU. MIJOZLARGA HISOB VARAQ OCHISH VA YURITISH TARTIBI. BANKLARDA DEPOZIT OPERATSIYALARI HISOBI

Banklarda ochiladigan bank hisob varaqlari. Bank hisob varaqlarini yuritish bo‘yicha shartnoma va uning mazmuni. Hisob varaqlarni ochish va yuritish tartibi. Mijozlar hisob varaqlarini yopish va qayta rasmiylashtirish tartibi. Depozit operatsiyalari hisobining tashkil etilishi. Talab qilib olinguncha saqlanadigan depozitlar hisobi. Muddatli va jamg‘arma depozitlari bo‘yicha operatsiyalar hisobi. Mijozlarning boshqa depozit hisob varaqlari bo‘yicha operatsiyalar hisobi.

4-MAVZU. NAQD PULSIZ HISOB – KITOB OPERATSIYALARI HISOBI

Naqd pulsiz hisob-kitoblar mohiyati va ularni tashkil etish asoslari. To‘lov topshiriqnomalari bilan hisob-kitoblar, to‘lov talabnomalari bilan hisob-kitoblar; akkreditivlar bilan hisob-kitoblar; inkasso topshiriqnomasi bilan hisob-kitoblar, bank plastik kartochkalari bilan hisob-kitoblar, memoreal orderlar bilan hisob-kitoblarni amalga oshirish tartibi, ularni rasmiylashtirilishi va hisobini yuritish. O‘zbekiston Respublikasida naqd pulsiz hisob-kitoblarni rivojlantirish istiqbollari.

5-MAVZU. BANKLARARO HISOB-KITOBLAR HISOBI

Banklararo hisob-kitoblarning mazmuni va ularning tashkil etilishi. Banklarning vakillik hisobvaraqlari ochilishi va yuritilishi. Elektron to‘lov tizimi. Banklararo hisob-kitoblarning elektron to‘lov tizimi orqali tashkil etilishi va hisobga olinishi. Hisob markazlari ishining tashkil etilishi. Yagona vakilik hisob varag‘ining mohiyati, ahamiyati va yuritilishi.

6-MAVZU. BANKLARDA KASSA OPERATSIYALARI HISOBI

Banklarda kassa operatsiyalarini tashkil qilish, bank kassalarining turlari.

Kirim kassa operatsiyalari bo‘yicha hujjatlar aylanishi, hisobi va nazorati. Chiqim kassa operatsiyalari bo‘yicha hujjatlar aylanishi, hisobi va nazorati. Kechki kassalarning faoliyati. Pul tushumlarini inkassatsiya qilish tartibi va hisobi. Zaxiradagi naqd pullarni hisobga olish. Valuta ayirboshlash shaxobchalarida naqd pullar hisobini yuritish.

7-MAVZU. BANKLARDA KREDIT OPERATSIYALARINING BUXGALTERIYA HISOBI

Banklarda kredit operatsiyalari hisobining tashkil etilishi. Kredit operatsiyalari bo‘yicha sintetik va analitik hisobning yuritilishi. Ssuda hisob varaqalarini ochish tartibi. Kredit kredit berish va qaytarish operatsiyalarining hisobi. Muddatli va muddati o‘tgan ssudalar bo‘yicha foizlar hisoblash va undirish tartibi.

8-MAVZU. BANKLARDA LIZING VA FAKTORING OPERATSIYALARINING BUXGALTERIYA HISOBI

Banklarda lizing operatsiyalarini tashkil etilishi. Lizing operatsiyalari turlari va ularni amalga oshirish tartibi. Lizing operatsiyalarini buxgalteriya hisobida aks ettirilishi. Faktoring operatsiyalari mohiyati va ularni tashkil etilishi. Faktoring operatsiyalarini amalga oshirish tartibi. Faktoring operatsiyalari hisobini yuritishning xususiyatlari, faktoring operatsiyalarining hisobi.

9-MAVZU. BANK DAROMADLARI VA XARAJATLARI HISOBI. BANKLARDA SOLIQLAR HISOBI

Bank daromadlari va ularning tarkibi. Bankning foizli va foizsiz daromadlari, ularning hisobi. Bank xarajatlari, ularning tarkibi, bankning foizli, foizsiz va operatsion xarajatlarini hisobga olish. Bank faoliyati moliyaviy natijalarining hisobi.

Bankning byudjet va byudjetdan tashqari to‘lovlari turlari va ularni hisoblash. Banklarda daromad solig‘i, qo‘shimcha qiymat solig‘i, ekologiya solig‘i, mol-mulk solig‘ini hisoblash va hisobini yuritish tartibi. Byudjetdan tashqari to‘lovlar bo‘yicha operatsiyalarni bank buxgalteriya hisobida aks ettirilishi.

10-MAVZU. BANK BUXGALTERIYA HISOBOTLARI

Bank buxgalteriya hisobotlarining ahamiyati va turlari. Joriy buxgalteriya hisobotining mazmuni. Yillik hisobotning mazmuni, uni tuzish va tasdiqlash tartibi. Bank kunlik balansi mohiyati va tuzish tartibi. Tijorat bankarining moliyaviy hisobotlari. Yillik bank hisobotlarini matbuotda e’lon qilish.

11-MAVZU. BANK AUDITINING TASHKIL QILINISHI VA TURLARI

Banklarda auditni tashkil etish masalalari. Auditning turlari. Audit o‘tkazishning printsiplari. Auditga hamroh bo‘ladigan xizmat turlari. Auditorning etikasi. Auditorning huquq va majburiyatlari. Auditorlarning mustaqilligi. Audit va auditorlik faoliyatining mohiyati. Bank auditining predmeti va metodi. Moliyaviy hisobot ma’lumotidan foydalanuvchilar. Auditning maqsadi va vazifalari. Respublikada bank auditini rivojlanish bosqichlari. Bank auditiga doir qo‘shimcha

vazifalar va talablar.

12-MAVZU. NAQD PUL, KASSA VA HISOB-KITOB OPERATSIYALARI AUDITI

Bank kassa operatsiyalarini normativlar bilan tartibga solinishi. Banklarda kassa va kassa operatsiyalari auditining maqsadi, vazifalari va audit tekshiruvi manbalari. Tashkilotlardan bank kassasiga naqd pulni qabul qilish operatsiyalarini tekshirish. Tashkilotlarga naqd pul birliklarini berish tartibini tekshirish. Bank operatsion kassasi xulosasini va kassa hujjatlarini saqlash tartibini tekshirish. Kassa operatsiyasini teksirish bo‘yicha bank ichki nazorati materiallarini tahlil qilish. Hisob-kitob operatsiyalarini auditorlik tekshiruvi. Tashkilotlarni hisob raqamini ochilishi va yuritilishi tartibiga rioya etilganligini tekshirish. Mijozning hisob raqami bo‘yicha naqd pulsiz hisob-kitoblarni amalga oshirilishini tekshirish. Banklararo hisob-kitob operatsiyalarni auditdan o‘tkazish.

13 -MAVZU. KREDIT OPERATSIYALARINI RASMIYLASHTIRISH VA HISOBGA OLISH AUDITI (MUAMMOLI KREDITLARNING AUDITI)

Kreditlash operatsiyalarini maqsadi, vazifalari va auditorlik tekshiruvi manbalari. Har xil turdagi kreditlarni berilishi, qaytarilishi va hisobotlarda ularni aks ettirilishi tartibi auditi. Bir martalik ssudalarni auditi. Berilgan ssudalarni sifati va ishonchli ta’minotini baholash. Banklararo berilgan kreditlarni auditi. Joylashtirilgan pul mablag‘lariga hisoblangan va chegirib olingan foizlarni va ularni hisobini to‘g‘ri aks ettirilganligini tekshirish. Kredit riskini baholash bo‘yicha bankda qo‘llananiladigan tartibga rioya qilib, ssudalar bo‘yicha kutilayotgan yo‘qotishlar uchun rezerv shakllantirishni to‘g‘riligi va to‘liqligini tekshirish. Bank kredit siyosatini va kredit risklarini boshqarish sifatini baholash.

14-MAVZU. TIJORAT BANKLARIDA ASOSIY VOSITALAR, KAM BAHOLI VA TEZ ESKIRUVCHI BUYUMLARNING AUDITI

Banklarda asosiy vositalar auditining maqsadi. Asosiy vositalarning hisobini yuritilishi, baholanishi va qayta baholanishini tekshirish. Kam baholi aktivlar, tez eskiruvchi buyumlarni tekshirish. Kam baholi, tez eskiruvchi buyumlarni holati, saqlanishi va bank balansidan chiqarilishini tekshirish. Bankning asosiy vositalari va nomoddiy aktivlari tekshiruvi bo‘yicha auditorlik xulosasi va uning muhokamasi.

15-MAVZU. AUDITORLIK RISKLARI VA AUDITORLIK XULOSALALARI

Auditorlik risklari, ularning mazmuni, turlari va sug‘urtalash tartibi. Auditorlik xulosalarini belgilanish maqsadi. Auditorlik xulosalarining asosiy elementlari. Auditorlik xulosalarining turlari. Auditor fikriga va auditorlik xulosasiga ta’sir qiluvchi omillar. Maxsus maqsad uchun tayyorlanadigan xulosalar. Auditorlik xulosasini taqdim etilishi.

II. ASOSIY VA QO‘SHIMCHA O‘QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBALARI

Asosiy adabiyotlar:

1. Omonov A.A., Karaliyev T.M. Banklarda buxgalteriya hisobi. Darslik. T., MOLIYA – IQTISOD 2014 y. – 295 b.
2. Умаров З.А., Муругова И.А., Бабаева Г.Я. Бухгалтерский учёт в банках. Учебник - Т.: «Иқтисод-Молия», 2019 . - 576 с.
3. Наврўзова К.Н.,Ортиқов О.А. Нақд пулсиз ҳисоб-китоблар ва тўлов тизими. Чўлпон. 2014.
4. Наврузова К., Аллаберганов Р. Бухгалтерский учёт в банках: Учебник - Т.: «Иқтисод-Молия», 2017 .-312 с
5. Umarov Z.A., Ibragimov A.K., Rizaev N.K., Marpatov M.D.,– Banklarda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari / darslik – T.: «IQTISOD-MOLIYA», 2019 – 500 b.
6. Каралиев Т., Файзуллаева М. «Банковский аудит». Учебное пособие.- Т.: ИҚТИСОД-МОЛИЯ, 2014 й.
7. Karaliyev T.M., Sayfiddinov I.F. Tijorat banklari faoliyatini tartibga solish va nazorati Darslik T: «Iqtisod-Moliya», 2019 y. - 304 b.
8. Karaliyev T. Fayzullaeva M. Bankovskiy audit.TMI. 2014.
9. Yadgarova M., Qurbonov R. Bank auditi. Darslik. –T.: «IQTISOD-MOLIYA» 2019 y.
10. Tuychiyev A., Qo‘ziyev I., Avloqulov A., Sherimbetov I., Avazov I. Audit. Darslik. – T.: “Iqtisod-Moliya”, 2019. – 530 b.
11. Wally Smieliauskas, Kate Bewley. Auditing: An International Approach Hardcover. McGraw-Hill Ryerson; 6 edition. 800 pages. 2014.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

12. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2022 yil 28 yanvardagi 2022 — 2026 Yillarga mo‘ljallangan yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi”, PF-60-son Farmoni.
13. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-sonli Farmoni.
14. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 maydagi “2020 — 2025 yillarga mo‘ljallangan O‘zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-5992-son Farmoni
15. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2017. – 488 b.
16. Mirziyoyev Sh.M.Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2017. – 104 b.
17. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2017. – 56 b.

18. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2017. – 48 b.

19. К.М.Совскоя «Банковский-финансовий учет и аудит» Учеб.пос. М «Форум»-2014 г.

20. Omonov A.A, Qoraliev T.M “Pul va banklar” Darslik. T.: - “IQTISOD-MOLIYa”, 2019 y. – 461 b.

21. Abdullayeva Sh.Z. va b. “Pul va banklar” Darslik. T.: - “IQTISOD-MOLIYA”, 2019 y. – 628 b.

Internet saytlari:

22. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.

23. www.norma.uz – Axborot – huquqiy portali

24. www.tfi.uz - Toshkent moliya institute rasmiy sayti

25. www.cbu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti.

26. www.stat.uz – O‘zbekiston Respublikasi Davlat Statistika qo‘mitasining rasmiy sayti.